

SILLAMÄE LINNA LASTE JA PEREDE HEAOLU PROFIIL

Tegevuskava 2020-2024

Sillamäe 2019

SISSEJUHATUS.....	3
Taust.....	3
Töö eesmärgid.....	5
Tegutsemisvaldkonnad ja ülesanded.....	5
Järeldused.....	5
Ettepanekud.....	6
1. ÜLEVAADE OLEMASOLEVAST OLUKORRAST.....	7
1.1. Rahvastik ja sihtrühmad.....	7
1.1.1. Demograafiline kontekst.....	7
1.1.2. Sotsiaalmajanduslik kontekst.....	10
1.2. Hetkeolukorra ülevaade.....	12
1.3. Hinnang olukorrale.....	14
2. STRATEEGILISED ARENGUSUUNAD.....	16
2.1. Eesmärk 1: Lastele ja peredele on loodud ennetustegevuste ja varase märkamise toimiv süsteem.....	16
2.1.1. Üldine hinnang valdkonna kohta.....	16
2.1.2. Hinnangud alaeesmärkide kaupa.....	18
2.2. Eesmärk 2: Lastele on tagatud mitmekülgsed arengut toetavad tingimused.....	19
2.2.1. Üldine hinnang valdkonna kohta.....	19
2.2.2. Hinnangud alaeesmärkide kaupa.....	20
2.3. Eesmärk 3: Loodud on võimalused laste ja perede sotsiaalse kaitstuse tagamiseks ja probleemidega tegelemiseks.....	21
2.3.1. Üldine hinnang valdkonna kohta.....	21
2.3.2. Hinnangud alaeesmärkide kaupa.....	22
2.4. Eesmärk 4: Elukeskkond on turvaline ning laste ja perede heaolu toetav.....	22
2.4.1. Üldine hinnang valdkonna kohta.....	22
2.4.2. Hinnangud alaeesmärkide kaupa.....	26
2.5. Eesmärk 5: Laste ja perede heaolu tagamine toimub kvalifitseeritud spetsialistide poolt ja erinevate valdkondade koostöös.....	27
2.5.1. Üldine hinnang valdkonna kohta.....	27
2.5.2. Hinnangud alaeesmärkide kaupa.....	28
3. MISSIOON, VISIOON, EESMÄRGID.....	29
4. TEGEVUSKAVA.....	31

SISSEJUHATUS

Taust

Laste ja perede heaolu arendamisel on oluline, et tehtavad otsused põhineksid teadmisel, et need toetavad laste ja perede heaolu ning omavad pikaajalist positiivset mõju. Selleks, et kavandada parendustegevusi ja langetada otsuseid teadmuspõhiselt, on keskse tähtsusega hetkeolukorra kaardistus ja analüüs. Laste ja perede heaolu profiil on töövahend, mis aitab seda kohalikel omavalitsustel teha.

Sillamäe linnal on olemas ja iga aasta tagant uuendatav Sillamäe linna arengukava, mis kajastab muuhulgas ka laste ja perede heaolu teemat erinevate valdkondade all. Lisaks on Sillamäe linn koostanud terviseprofiili, mis on aluseks terviseedenduse arendamisele linnas. Käesolev laste ja perede heaolu arengukava on täiendav teadmispõhine arengukava, milles käsitletakse süvitsi ja kompaktselt laste ja perede heaolu teemat.

Profiili keskmeks on eelkõige ennetuslik lähenemine ja varane sekkumine igal tasandil, mis eeldab kogukonna kokkuleppe saavutamist laste ja perede heaolu tagavate põhiprintsiipide ja ühtse strateegia suhtes.

Laste ja perede profiili koostamine toimus KOV-i eestvedamisel erinevaid spetsialiste kaasates. Sillamäe linna laste ja perede profiili koostamisel osalesid Sillamäe Linnavalitsuse laste ja perede komisjon järgmises koosseisus:

- Tõnis Kalberg (linnapea)
- Tatjana Bolšakova (sotsiaalhoolekande osakonna juhataja)
- Mare Välja (sotsiaalhoolekande osakonna peaspetsialist)
- Anneli Rants (haridus- ja kultuuriosakonna juhataja)
- Anton Dijev (kultuuri ja spordi peaspetsialist)
- Olga Nirk (hariduse ja noorsootöö peaspetsialist)
- Ksenia Januševskaja (arenguspetsialist)
- Anton Makarjev (arengunõunik)
- Marianna Gaevaia (Vanalinna kooli HEV koordinator)

- Mihhail Kulik (Sillamäe Huvi- ja Noortekeskus Ulei projektijuht)

Profiili koostamisel kaasati täiendavalt alljärgnevad isikud:

- Marika Laanemäe (Sotsiaalkindlustusameti lastekaitse osakonna ida piirkonna juht)
- Barbara Haage (Sotsiaalkindlustusameti ennetusvaldkonna juht)
- Jekaterina Smirnova (Sotsiaalkindlustusameti ida piirkonna konsultant)

Sillamäe linn koostas laste ja perede heaolu profiili 2019. a kevad-talvel. Selleks koguti erinevatest allikatest informatsiooni indikaatorite kohta, mis omakorda võimaldas hinnata eesmärkide täitmise taset, tuvastada puudulikke valdkondi ning planeerida tegevusi paremate tulemuste saavutamiseks. Laste ja perede heaolu profiilis on kasutusel kolme tüüpi indikaatorid:

- kvantitatiivsed indikaatorid - statistilised ehk arvulised näitajad, mis aitavad juhtida tähelepanu probleemsetele kohtadele ja aastate jooksul toimunud muutustele;
- kontekstiindikaatorid - kirjeldavad üldist KOV-i olukorda (nt töötus, rahvaarv jne);
- kvalitatiivsed indikaatorid - hinnangulised näitajad skaalal 1-4.

Hinnanguid anti indikaatoritele viiesel skaalal:

- Väga hea (4) - olukord on väga hea, teenus/tegevus on väga hästi korraldatud, kvaliteetne, kättesaadav ja tõhus; samuti tähistab "väga hea", kui teenuse/tegevuse järele puudub KOV-is vajadus, kuid on võimekus vajaduse ilmnemisele reageerimiseks.
- Pigem hea (3) - olukord on pigem hea, teenused/tegevused on üldiselt hästi korraldatud, kuid esineb puudusi üksikutes aspektides.
- Pigem halb (2) - olukord on pigem halb, teenused/tegevused on küll olemas, kuid esineb puudusi mitmetes aspektides
- Väga halb (1) - olukord on väga halb, teenus/tegevus sisuliselt puudub, kuigi selle järele on vajadus või teenus/tegevus on sisuliselt olemas, kuid ei vasta vajadustele (esineb olulisi puudusi)

Profiili peaesmärgiks on peresõbraliku linna loomine, kus inimesed tahavad lapsi saada ja kasvatada, kus lastel on hea ja turvaline elada ning kus on loodud võimalused iga lapse toetamiseks, arendamiseks ja vajaduste rahuldamiseks.

Töö eesmärgid

1. anda ülevaade olemasolevast olukorrast, määratleda tugevused ja nõrkused;
2. selgitada välja valdkonna kitsaskohad ning toetamist vajavad eripärad;
3. teha ettepanekud laste ja perede heaolu tõstmise osas.

Tegutsemisvaldkonnad ja ülesanded

1. Olemasoleva olukorra analüüs: elanike, sh. laste arv linnas, ränne, majanduslik olukord, emakeel, haridustase. Välja tuua probleemid, suundumused.
2. Fikseerida valdkonna kitsaskohad. Täpsustada valdkonna eesmärgid.
3. Töötada välja võimalikud lahendused laste ja perede heaolu korraldamiseks ja parandamiseks.
4. Fikseerida teenused, mida oleks otstarbekas linnas korraldada.

Järeldused

- Paljud tervishoiuteenused on linnas saadaval. Linnaelanikele on tagatud võimalus vajadusel sõita IVKH-sse tasuta maakonna bussiga. Nõustamisteenuste kättesaadavus on keskmisel tasemel. Vanemlust toetavaid tugiteenuseid on linnas vähe. Kohalikud sotsiaaltoetused ja –teenused on mitmekesised.
- Koolid ja lasteaiad suhtuvad tõsiselt laste füüsilise ja vaimse tervise tagamisesse. Haridusasutustes on saadaval hariduslikud tugiteenused. Koolides teostatakse laste tervise ülevaatuseid, kuid terviseülevaatuste tulemusi ei analüüsita. Liiklus- ja tuleohutuse teemadega tegeletakse nii koolide/ lasteaedade kui ka linna tasemel.
- Lapsed ja noored omandavad linnas kvaliteetse alus-, kesk- ja kutsehariduse nii vene kui ka eesti keeles. Linnas on loodud head võimalused HEV laste õpetamiseks.
- Linnas on loodud võimalused huvihariduseks, huvitegevuseks ja sportimiseks.
- Sillamäe linnas on lastele tagatud turvaline ja heaolu toetav elukeskkond. Igapäevaselt jalgsi liiklemiseks kasutatavad teed on valgustatud ja liiklemismugavus tagatud, jalgrattaga liikumise võimalused on aga piiratud. Linnas on olemas ühistransport, mis aga mõnikord ei kata nõudlust (tööpäeviti hommikul). Liiklusohutus linnas on peamiselt heal tasemel.
- Mänguväljakuid ja spordiväljakuid on linnas piisavalt, suurem osa aga vajab uuendamist.
- Kohalikest kauplustest ja baaridest on raske alaealistel alkoholi ja suitsu osta (ilma täiskasvanute abita).
- Kuritegevuse statistikat kogutakse regulaarselt. Kord kvartalis kogunevad Sillamäe Linnavalitsuse ja Politsei- ja Piirivalveameti esindajad koosolekul, kus räägitakse

linna turvalisuse tagamise meetmetest ja piirkonna õiguskorra seisundist.

- Kohalik kultuurielu on rikas.
- Sillamäe linnas ja kohalikes haridusasutustes on tervislikku toitumist soosiv keskkond.
- Koostöövõrgustik toimib linnas rahuldaval tasemel. Haridus-, kultuuri ja spordiasutustega toimub regulaarne koostöö. Vastavalt Sillamäe Linnavalitsuse Sotsiaalhoolekande osakonna töötajate hinnangule, tihedat regulaarsed informatsioonivahetus linna haridus- ja meditsiinasutustega ei toimu. Lisaks sellele, noored ei ole alati kaasatud otsustusprotsessi.
- Laste ja perede heaolu tagamisega linnas tegelevad Sillamäe Linnavalitsuse kvalifitseeritud spetsialistid, kes regulaarselt tõstavad oma kvalifikatsiooni läbi erinevate täiendkoolituste.

Ettepanekud

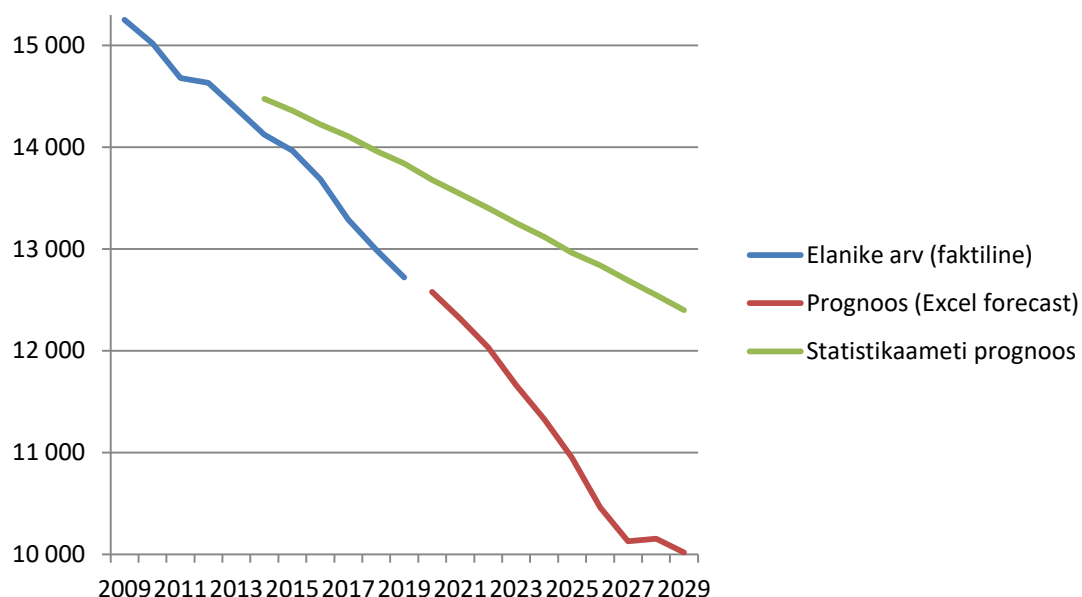
- Regulaarselt analüüsida elanike vajadust sotsiaalsete ja nõustamisteenuste osas ning selle alusel korraldada linnas vastavaid teenuseid. Aktiivselt levitada infot erivajadustega, käitumishäiretega inimestele ning riskilastele ja -noortele suunatud nõustamisvõimaluste kohta.
- Koostöös erinevate asutustega töötada läbi ja vajadusel rakendada linnas käitumismudelit lapse õnnetusse sattumise korral ning ennetusmudelit, mis võimaldab efektiivsemalt korraldada ennetustööd ja vähendada riskikäitumist.
- Regulaarselt viia läbi küsitlusi aktuaalsetel teemadel laste ja noorte seas, kaasata noori otsustusprotsessi.
- Tagada lastele mitmekülgseks arenguks ja vaba aja veetmiseks teenuste kättesaadavuse, sõltumata vanusest, eripärast või keeleoskusest.
- Panustada linna infrastruktuuri arendamisesse ja uute vaba aja veetmise võimaluste loomisesse.
- Motiveerida kohalike õppeasutuste, MTÜ-de, huvikoolide ja –tegevuslike asutuste pedagooge ning personali koolitustel osalemiseks.

1. ÜLEVAADE OLEMASOLEVAST OLUKORRAST

1.1. Rahvastik ja sihtrühmad

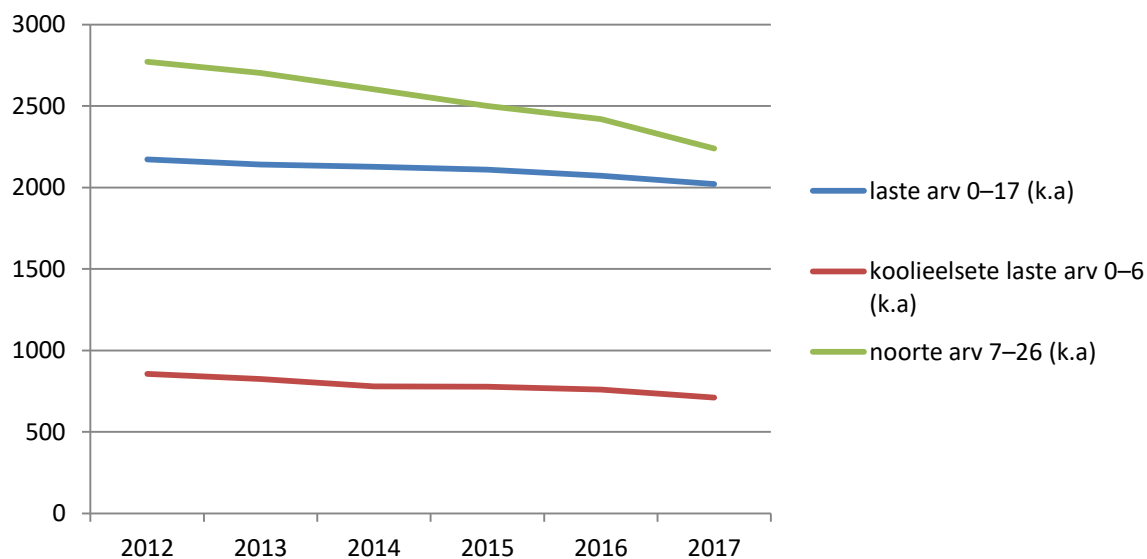
1.1.1. Demograafiline kontekst

Rahvastikuregistri andmetel elas Sillamäe linnas 1. jaanuari 2019. a seisuga 12 719 inimest, mis on 270 inimest vähem kui 1. jaanuaril 2018. Prognooside kohaselt jätkub langustrend ka edaspidi ning 2029. aastaks eeldatav elanike arv Sillamäe linnas on ca 11 209.

Joonis 1.1.1.1. Elanike arv Sillamäe linnas 2009-2029. Allikas: Statistikaamet

2017. a. seisuga moodustasid lapsed Sillamäel keskmiselt 15% kogu linna elanikonnast, Eesti keskmine on aga 19%. Koolieelsete laste arv vähenes 146 lapse võrra viie aastase perioodi jooksul. Tunduvalt märkmisväärselt vähenes noorte arv vanuses 7-26 aastat – 534 inimeste võrra.

Joonis 1.1.1.2. Laste ja noorte arv 2012-2017. Allikas: Statistikaamet

Linna rahvastikust moodustavad 55% naised ja 45% mehed, mis on veidi erinev Eesti keskmisest. Linnas on võrreldes Eesti keskmisega 2% rohkem mehi ja 2% vähem naisi.

Sillamäe linna rahvastikupüramiid, 1. jaanuar 2019

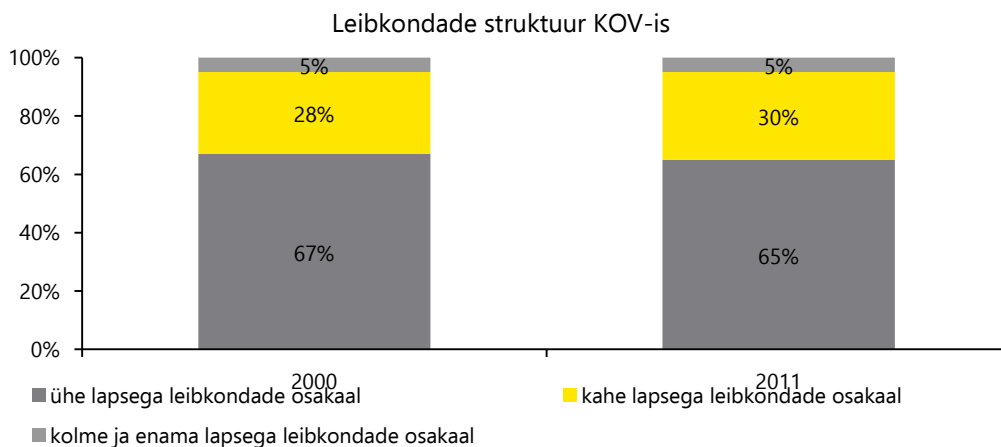

Allikas: Statistikaamet

Joonis 1.1.1.3. Sillamäe linna soolis-vanuseline koosseis võrdluses kogu Eestiga 01.01.2019 seisuga. Allikas: Statistikaamet

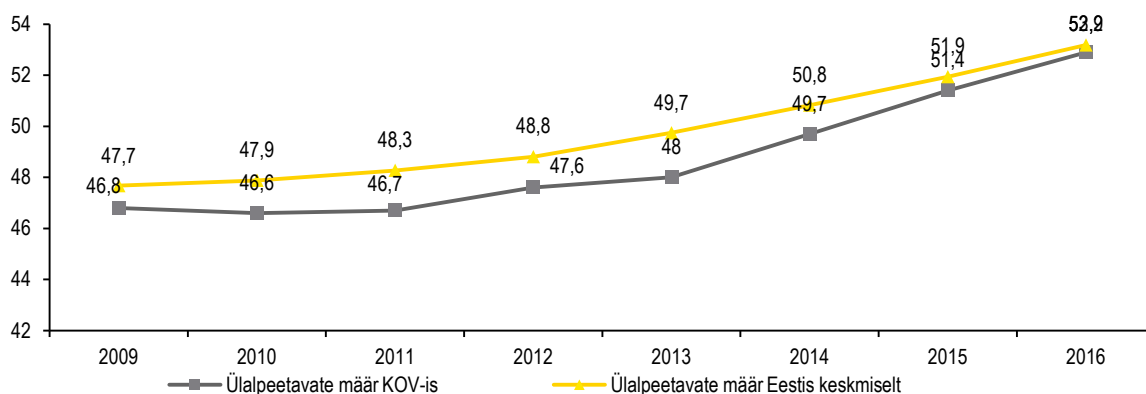
Leibkondade struktuur ei ole perioodil 2000-2011 eriti muutunud. Nagu ka 2000. a., 2011 a.

juhtpositsioonil on ühe lapsega leibkonnad. Kolme ja enama lapsega leibkondade osakaal jäi muutmata.

Joonis 1.1.1.4. Lastega leibkondade arv. Allikas: Statistikaamet

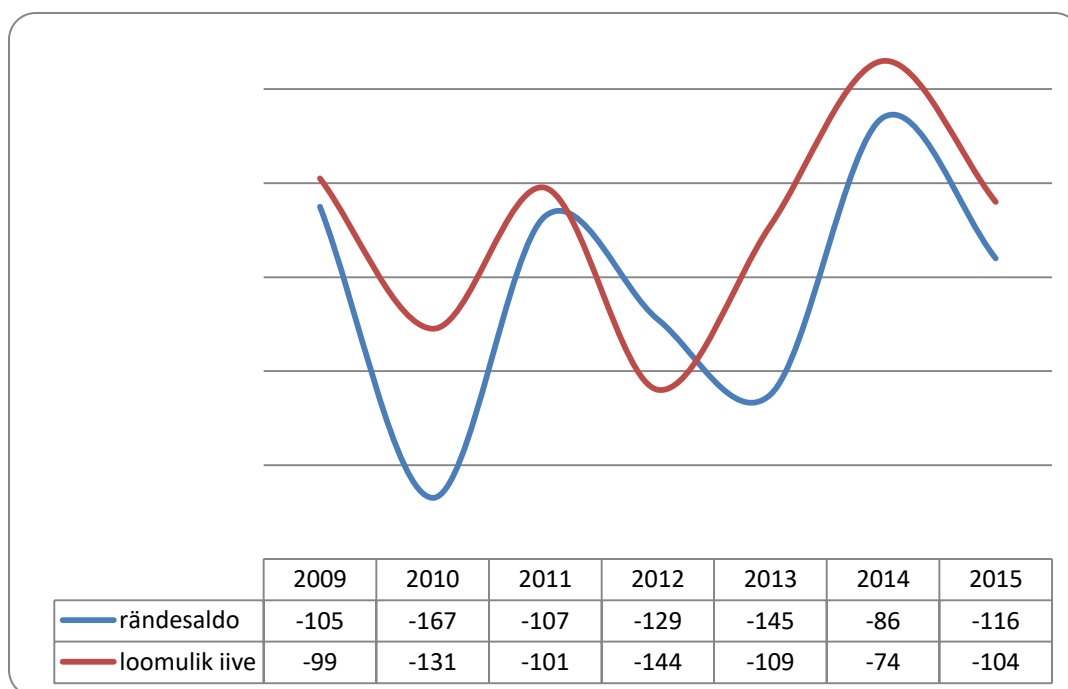
Aastate jooksul suurenes ülalpeetavate määr Sillamäe linnas ja 2016.a. oli peaaegu võrdne Eesti keskmisega. Antud asjaolu on tingitud muuseas eakate arvu kasvust ehk rahvastiku vananemisest Sillamäe linnas, millega kaasneb demograafilise tööturuse indeksi, maksumaksjate osakaalu langus jms.

Joonis 1.1.1.5. Ülalpeetavate määr¹. Allikas: Statistikaamet

Sillamäe linna rändesaldo oli ajavahemikul 2009-2015 negatiivne ja kõikuv. Kokku lahkus 7 aastaga linnast 858 inimest. Loomulik iive on olnud samal perioodil stabiilne. Keskmise sündide arv Sillamäe linnas perioodil 2009-2015 oli 109 ning surmade keskmine arv 218.

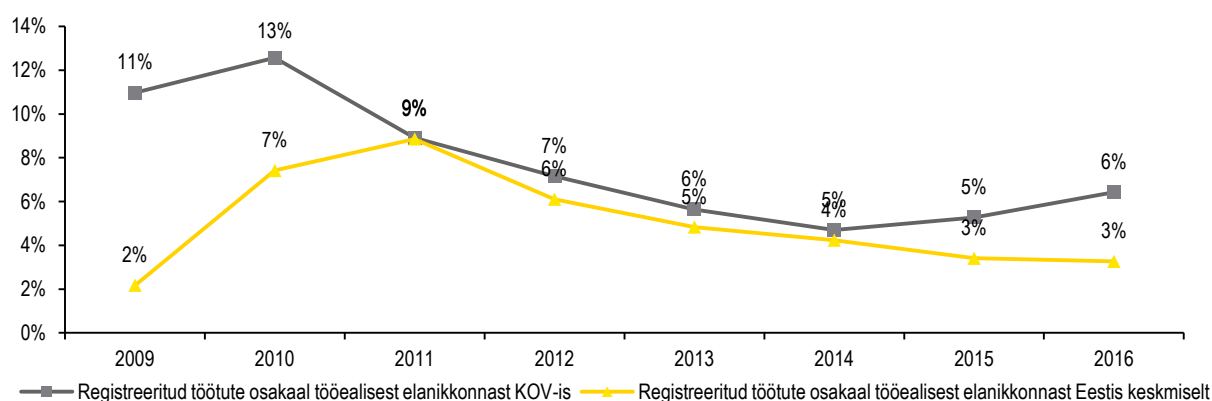
¹ mittetöoealiste (0–14-aastased ja üle 65-aastased) elanike arv 100 tööealise (15–64-aastased) elaniku kohta

Joonis 1.1.1.6. Sillamäe linna rändesaldo ja loomulik iive dünaamika 2009-2015. Allikas: Statistikaamet

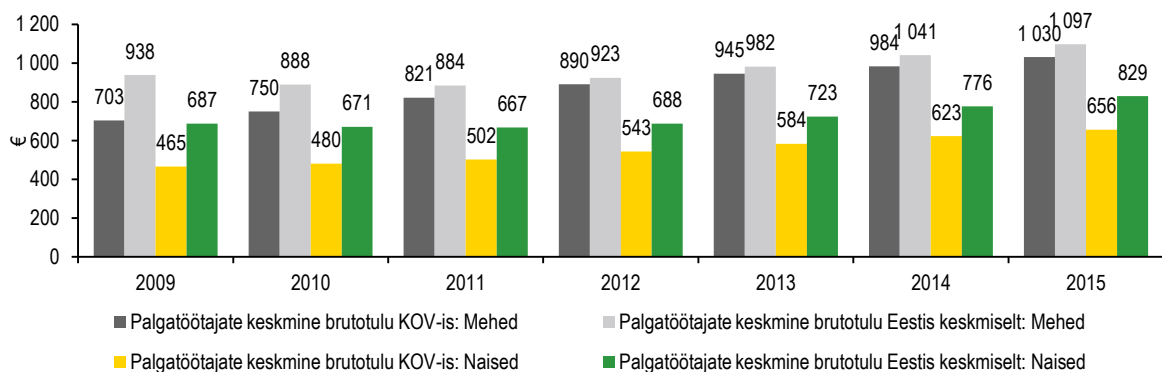
1.1.2. Sotsiaalmajanduslik kontekst

Registreeritud töötute osakaal Sillamäe tööealisest elanikkonnast on tavaliselt väiksem kui kogu Ida-Virumaal. Samal ajal on see tavaliselt 1-3% suurem võrreldes Eestis keskmisega. Pärast 2008. aasta tööpuuduse suurenemise algust on 2010. aastast näha töötute inimeste vähenemist olulisel määral.

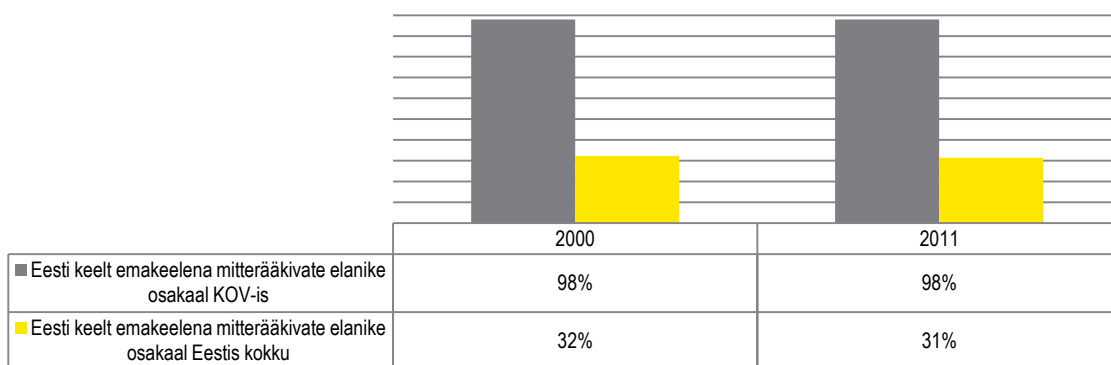
Joonis 1.1.2.1. Registreeritud töötus 2009-2014. Allikas: Statistikaamet

Palgatöötajate keskmine brutotulu on Sillamäe linnas Eesti keskmisest madalam - meeste osas 90 eurot ja naiste osas 169,5 eurot väiksem, võrreldes Eesti keskmisega.

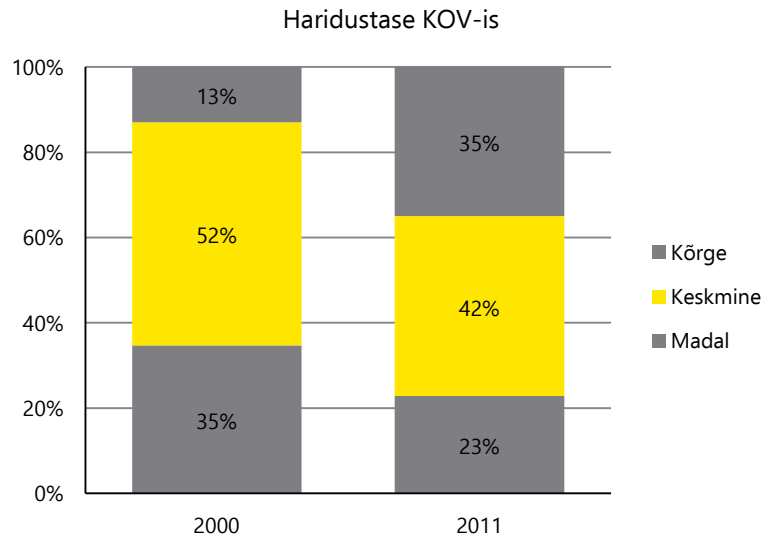
Joonis 1.1.2.2. Palgatöötajate keskmine brutotulu 2009-2015. Allikas: Statistikaamet

Erinevate emakeeltega inimeste osakaal ei ole 11 aasta jooksul oluliselt muutunud nii Sillamäel kui ka Ida-Virumaal ja kogu Eestis. 2011. aastal rahvaloendusest tulenevad andmed näitavad, et vene emakeelega inimeste arv on pisut tõusnud Sillamäel ja Ida-Virumaal. Kogu Eesti kontekstis on see arv stabiilne -1/3 kogu elanikkonnast. Väärrib märkimist, et vaatamata suurele vene emakeelega inimeste osakaalule Sillamäe linnas, eesti keelt üldse mitte oskavate inimeste osakaal märgatavalt väheneb iga aastaga.

Joonis 1.1.2.3. Emakeel. Allikas: Statistikaamet

Sillamäe linna elanike kõrgharidusega inimeste osakaal on oluliselt tõusnud võrreldes 2000. aastaga. Vastukaaluks on madalama haridustasemaga inimeste osakaal vähenenud.

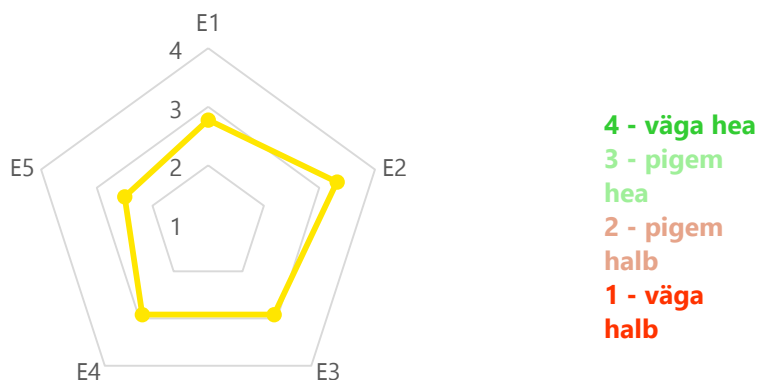

Joonis 1.1.2.4. Haridustase Sillamäe linnas. Allikas: Statistikaamet

1.2. Hetkeolukorra ülevaade

Profiili alusel on Sillamäe linna laste ja pere heaolu olukord pigem hea (põhieesmärkide keskmine koondhinnang on 2,9 4-st). Sillamäe linna kõige tugevamaks valdkonnaks on haridus – tagatud on nii kvaliteetse üldhariduse kui ka huvihariduse ja -tegevuse kättesaadavus kui ka laste mitmekülgsel arengule suunatud teenused (Joonis 1.2.1). Sellele vastava põhieesmärgi nr 2 keskmine hinne oli pigem hea (3,3). Ennetustegevuste ja varase märkamise, laste ja pere sotsiaalse kaitstuse tagamise ja probleemidega tegelemise ning elukeskkonna eesmärgid on täidetud rahuldaval tasemel (eesmärkirde nr 1, 3 ja 4 vastavad hinnangud on 2,8, 2,9). Teistest nõrgemaks teemaks on laste ja pere heaoluga tegelevate spetsialistid ja valdkondade vaheline koostöö (2,5). Väärib märkimist, et linnas ei ole probleeme valdkonna spetsialistide kvalifikatsiooniga. Potentsiaalne probleem seisneb selles, et spetsialistidest on puudus. Kuna see avaldab mõju spetsialistide koormusele, ei ole valdkondade vaheline koostöö eriti aktiivne.

Keskised hinnangud põhieesmärkide lõikes

E1 Lastele ja peredele on loodud ennetustegevuste ja varase märkamise toimiv süsteem

E2 Lastele on tagatud mitmekülgset arengut toetavad tingimused

E3 Loodud on võimalused laste ja perede sotsiaalse kaitstuse tagamiseks ja probleemidega tegelemiseks

E4 Elukeskkond on turvaline ning laste ja perede heaolu toetav

E5 Laste ja perede heaolu tagamine toimub kvalifitseeritud spetsialistide poolt ja erinevate valdkondade koostöös

Joonis 1.2.1. Keskised hinnangud põhieesmärkide lõikes. Allikas: Sillamäe Linnavalitsus, Laste ja perede heaolu profiil.

Analüüsides profiili tulemuste hinnanguid alaeesmärkide lõikes, ilmneb, et kaks kõige tugevamat alaeesmärki kuuluvad erinevate valdkondade hulka. Kõrgema hinnangu said hariduse omandamist toetavad teenused ning laste ja perede sotsiaalse kaitse valdkond (sh sotsiaaltoetused ja -teenused) – 3,8 4-st. Kõigile lastele on tagatud alus-, põhi- ja keskhariduse kättesaadavus, linnas on loodud mitmekesised mitteformaalse hariduse võimalused (E2.1 – 3,2, E2.2 – 3,0). Ka hariduslike tugiteenuste süsteem toimib hästi ja lähtub laste vajadusest. Teenuste ja spetsialistide kohapealne olemasolu on piisav.

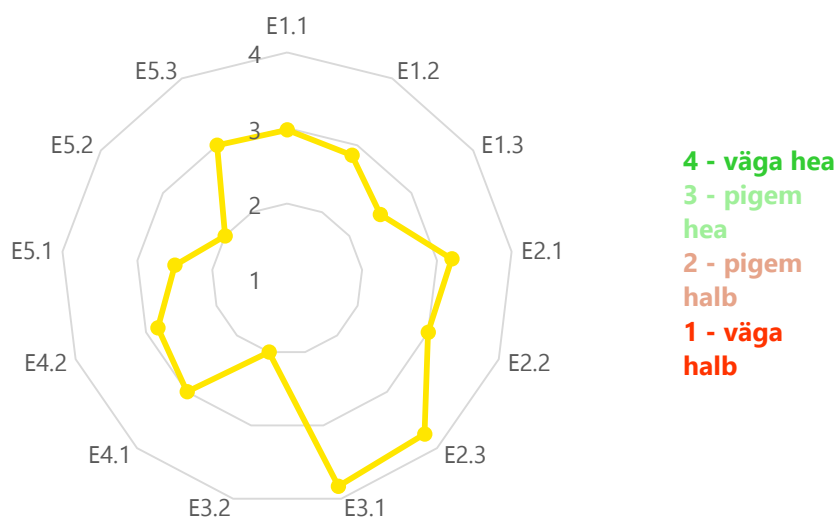
Kõige nõrgemateks alaeesmärkideks on seevastu järgmised:

- 1.3 - Toetatakse positiivset vanemlust
- 3.2 - Abivajavatele lastele on loodud võimalused probleemidega toimetulekuks
- 5.2 - Ennetustegevust ja laste ja perede jälgimist toetatakse läbi laiapõhjalise koostöövõrgustiku

Sillamäel on vaja rohkem teha valdkondadevahelist juhtumipõhist koostööd, mistõttu on alaeesmärk nr 5.2 hinnatud pigem halvaks. Kesine on olukord ka positiivse vanemluse

toetamisel linnas, mille osas ei viida Sillamäe linnas ellu vanemlust toetavaid programme, kuigi selle järel nähakse selget vajadust. Oluliseks nõrkuseks on ka ennetustegevus ning laste ja perede heaolu jälgimine. Peamiseks põhjuseks on see, et laste ja perede heaolu olukorra kohta ei koguta regulaarselt andmeid. Teiste alaeesmärkide osas on üldine olukord pigem hea (keskmine hinnang – 2,9), kuid esineb puudujääke konkreetsete teenuste ja indikaatorite osas.

Keskised hinnangud alaeesmärkide lõikes

- 1.1. Lapsele ja perele on kättesaadavad teenused, mis aitavad hoida lapse tervist
- 1.2. Rakendatakse laste riskikäitumise vältimisele ja tervise hoidmisele suunatud ennetustegevusi
- 1.3. Toetatakse positiivset vanemlust
- Kõikidele lastele on loodud tingimused omandada alus- ja põhiharidus, soovijatele on kättesaadav kesk- ja kutseharidus
- 2.1. Lastele on loodud mitmekülgsed mitteformaalse õppimise võimalused ning tingimused osalus- ja kuuluvuskogemuse saamiseks
- 2.2. Tagatud on hariduse omandamist toetavad teenused
- 2.3. Tagatud on hariduse omandamist toetavad teenused
- 3.1. Lapsed ja pered on sotsiaalselt kaitstud (sh sotsiaaltoetused ja -teenused)
- 3.2. Abivajavatele lastele on loodud tingimused probleemidega toimetulekuks
- 4.1. KOV-i tegevus laste heaolu tagamisel on läbimõeldud ja laste huvidest lähtuv
- 4.2. Lastele on tagatud turvaline elukeskkond (nt asutused ja avalik ruum on tervislikud ja turvalised, loodud on võimalused erivajadustega inimestele)
- 5.1. Laste ja perede heaolu tagamisega tegelevad kvalifitseeritud spetsialistid
- 5.2. Ennetustegevust ja laste ja perede jälgimist toetatakse läbi laiapõhjalise koostöövõrgustiku
- 5.3. Erinevate valdkondade esindajate vahel toimub juhtumipõhine koostöö

Joonis 1.2.2. Keskised hinnangud alaeesmärkide lõikes. Allikas: Sillamäe Linnavalitsus, Laste ja perede heaolu profiil.

1.3. Hinnang olukorrale

Laste ja perede heaolu hetkeolukorra hindamiseks kasutati SWOT-analüüsi, milles tuuakse välja käesoleva valdkonna tugevad ja nõrgad küljed ning võimalused ja ohud Sillamäe linnas.

Tabel 1.3.1. Tugevused, nõrkused, võimalused ja ohud laste ja perede heaolu valdkonnas SWOT-analüüsi põhjal.

Tugevused	Nõrkused
• soodne elukeskkond (ökoloogiliselt puhas, heakorrastatud, inimsõbralik linnaruum); • suur rohealade võrgustik (umbes 15 % linna territooriumist on kaetud rohealadega); • linna infrastruktuuri suhteliselt hea seisund; • mitmekesine kultuurielu; • pingutused kutseõppe ja keeleõppe parandamiseks; • aktiivne sotsiaaltöö ja riskigruppide kaetus teenustega; • noorte aktiivsus ja osalus huvitegevuses ja –hariduses.	• rahvastiku vananemine ja vähenemine; • elanike vähenemine eesti keele oskus; • struktuurne tööpuudus, suhteliselt madalad palgad • vähe ettevalmistatud maid individuaalelamu ehituse ja teenindussektori arenguks; • riigiasutuste ning muude teenuste (sh. vaba aja teenused ja kõrghariduse omandamise võimalused) piiratud kättesaadavus; • mõningad kultuuri-, huvitegevuse ja –hariduse ning spordiehitised ei vasta kaasaegsetele nõuetele; • langev huvi aktiivse eluviisi vastu.
Võimalused	Ohud
• head väljakutsed haritud juhtidele ja spetsialistidele; • vene keelt valdavate inimeste kasutamine äritegevuseks Venemaaga; • EL struktuurifondide rahastamisvõimaluste kasutamine; • teiste kohalike omavalitsuste huvi koostööks infrastruktuuri arendamisel (teed, ühisveevärk- ja -kanalisatsioon, jäätmemajandus, turismimarsruudid); • merega seotud harrastuste populaarsuse kasv, mereturismi laienemine, jahisadama ja puhkemajanduse edendamine; • uued elu- ja puhkekohad linnas tulenevalt linna ja sadamaala arengust;	• Tallinn, naaberlinnad ja välismaa tõmbavad linnast tööjõu, eriti noori; • majandusolude halvenemine, ettevõtete majanduslangus ja sotsiaalprobleemide võimendumine, tööpuuduse kasv; • merereostus, ökoloogilise olukorra halvenemine, suurõnnetus; • sotsiaalmajanduslike probleemide süvenemine • suurenev liiklusintensiivsus, koormus linnatänavatele ja liiklusohutuse halvenemine; • seaduste rikkumiste ja kuritegevuse kasv süveneva majanduskriisi tõttu; • tööstusettevõtete kahjulik mõju keskkonnaseisundile.

2. STRATEEGILISED ARENGUSUUNAD

2.1. Eesmärk 1: Lastele ja peredele on loodud ennetustegevuste ja varase märkamise toimiv süsteem

2.1.1. Üldine hinnang valdkonna kohta

Esmatasandi tervishoiuteenused on Sillamäe linna elanikele enamasti tagatud, v.a. ämmaemanda teenus. Uues loodavas tervisekeskuses on ette nähtud ämmaemanda vastuvõtt. Üks päev nädalas teevad perearstid imikute vastuvõtu päeva. Linnas on olemas piisavalt apteeke igas linna osas. Linnas on saadaval eriarstide teenus, uuringutele on aga vajalik sõita IVKH-sse, Tartusse või Tallinnasse. Maakonnaliinide bussid (sh. IVKH-sse) on linna elanikele tasuta. Soodne linna asukoht võimaldab vajadusel ilma raskuseta minna ka linnadesse Ida-Virumaa maakonnast väljaspool – linnast regulaarselt käivad bussid Tartu ja Tallinna suunas. Piletite hinnad on mõõdukad, sageli kehtivad ka soodustused pensionäridele, tudengitele, lastele, puuetega inimestele ning mõnikord ette ostes. Igas lasteaias on oma tervishoiutöötaja, pereõde külastab imikuid kodus. Koolides teostatakse laste tervise ülevaatuseid, kuid terviseülevaatuste tulemusi ei analüüsita.

Nõustamisteenuste kättesaadavus on keskmisel tasemel. Paljude teenuste järele oleks aga vajadus või nende kvaliteedi parandus. Kohapeal nõustamisteenuseid paljudel teemadel ei pakuta, mis tähendab, et teenuste kättesaamiseks tuleb minna Narva või Jõhvi ning tuleb konsultatsioonide eest maksta (Ida-Virumaa piirides on bussisõit Sillamäe elanikele tasuta). Kohalikud perearstid saavad konsulteerida patsiendi nende pädevuse piirides. Toitumisalane ja kehalise aktiivsuse alast nõustamist saab kohalike treenerite käest. Tervisega seotud nõustamisteenused, mis hetkel kohapeal puuduvad, kuid mille järele oleks vajadus, on järgmised:

- psühholoogiline individuaalnõustamine;
- psühholoogiline perenõustamine;
- raseduskriisi nõustamine;
- noorte seksuaaltervise alane nõustamine;
- suitsetamisest loobumise nõustamine.

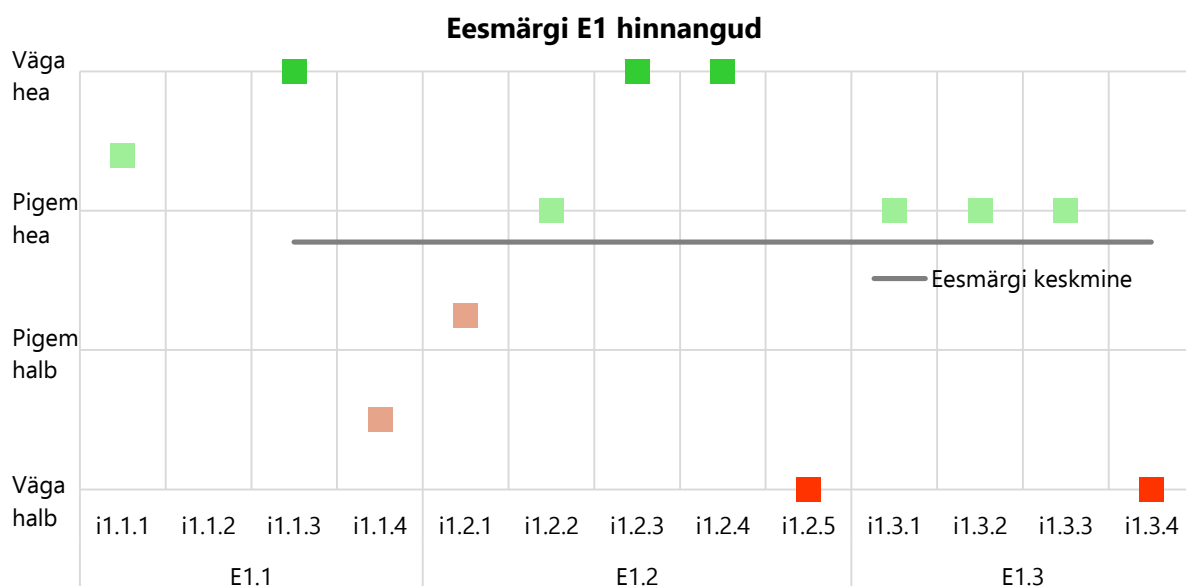
Liiklus- ja tuleohutuse tagamisega tegeletakse nii koolide/lasteaiade kui ka linna tasemel.

Linnas arvestatakse liiklusõnnetusjuhtumitega ja planeeritakse tegevused, mis potentsiaalselt maandavad ohtu. Kõik haridusasutused teevad koostööd Politsei, Maanteeameti ja Päästeametiga, nt. regulaarselt tehakse koolitusi teemal „Reguleerija“, „Helkur“, „Musta nuku koolitus“, "Tulest targem", tuleohutus jne. Tuleohutusala teema on gümnaasiumi õppekavas läbiva teemana. Vähemalt 1 kord aastas toimub linnas mingi ürituse raames Päästeameti ja Politsei näitus, kus tutvustatakse nende sõidu- ja töövahenditega ning samal ajal antakse infot ohutuse teemal.

Vanemlust toetavaid tugiteenuseid on linnas vähe. Kohalikes lasteaedades korraldatakse 1-2 korda aastas beebikooli, linn võtab osa vanemlusprogrammist "Imelised aastad" ning võimaldab raske ja sügava puudega (väike)lastele tugiisiku teenuse kasutamist. Vanemlike oskuste hindamine on seni olnud juhtumipõhine.

Kokkuvõttes on Sillamäe linna ennetustegevuse ja varajase märkamise süsteemi suurimateks nõrkusteks regulaarsete uuringute ja analüüside puudumine, mõnede vajalike nõustamisteenuste kättesaadavus ning võimalus teha terviseuuringut kohapeal.

2.1.2. Hinnangud alaeesmärkide kaupa

Joonis 2.1.2.1. Hinnangud alaeesmärkide lõikes. Allikas: Sillamäe Linnavalitsus, Laste ja pere heaolu profiil.

Alaeesmärk	Hinnang ²	Tugevused	Nõrkused
E 1.1 Lapsele ja perele on kättesaadavad teenused, mis aitavad hoida lapse tervist	3	1) Perearsti ja pereõde teenus kättesaadavus heal tasemel 2) Igas koolieelses õppeasituses ja koolis on olemas tervishoiutöötaja 3) Linnas on piisavalt apteeke	1) Pikad hambaravi järjekorrad lastele 2) Uuringute läbiviimiseks vajalik sõita Ida-Viru Keskhaiglasse 3) Ei teostata laste (koolilaste, lasteaialaste) tervisekontrolli analüüsi ja ei tehta järeldusi
E1.2 Rakendatakse laste riskikäitumise vältimisele ja tervise hoidmisele suunatud ennetustegevusi	2,9	1) Hea koostöö Politsega ja Päästeametiga 2) Sõltuvusprobleemidega inimestele on kompetentsikeskus kohapeal olemas 3) Regulaarne ennetustöö tuleohutuse tagamiseks - tuleohutusnõuete täitmise kontroll kortermajades, seoses kuuma ilmaga info tuleohust sotsiaalses meedias jne	1) Psühholoogilise nõustamisteenus kättesaadavus ja maksumus 2) Tervisetemaatiline nõustamisteenus vajab arendamist 3) KOV ei teosta analüüsi laste surmajuhtumitest
E1.3 Toetatakse positiivset vanemlust	2,5	1) Linnas korraldatakse ühel või teisel määral vanemlust toetavad programme 2) Nõustamisalast informatsioon on saadaval linna veebilehtedelt. 3) Koostöö politseiga toimub teadete edastamise ja vajadusel ühise kodukülastuse tegemisel.	1) Ennetustöö perevägivalla teemal puudub 2) Vanemlike oskuste hindamine ei ole regulaarne 3) KOV ei kokku andmeid peredele vajalikke teenuste kohta

² Väga hea Pigem hea Pigem halb Väga halb

2.2. Eesmärk 2: Lastele on tagatud mitmekülgsed arengut toetavad tingimused

2.2.1. Üldine hinnang valdkonna kohta

Alusharidus ja lastehoid on linnas saadaval. Linnas on kokku 4 lasteaeda erinevates linna osades. Kõik soovijad võivad oma lapse tuua alushariduse asutusse, kohtadest puudust linnas pole. Paljulapselistele peredele (4 ja enam last peres) hüvitatakse kohamaks. Toimetulekutoetuse saajad ja vähekindlustatud pered saavad lasteaia kohamaksu ja toitlustuse hüvitist.

Linnas on olemas võimalus saada nii põhi-, kesk. kui ka kutseharidust. KOV tegutseb selle nimel, et osutada riskikäitumises olevatele õppijatele õigeaegselt tähelepanu ja osutada vastavaid teenuseid. Kutsehariduskeskus teeb tihedat koostööd kohalike ettevõtetega, mis omakorda valmistab ette erialaspetsialiste, kes potentsiaalselt jäävad linnas elama ja töötama. Linn pöörab tähelepanu koolikohustust mittetäitvatele lastele. Koolikohustuse mittetäitjatega tegeletakse koostöös koolide, sotsiaal- ja haridusosakonnaga, vajadusel kaasatakse teisi koostööpartnereid.

Üldharidusasutustes ja lasteaedades on loodud **HEV lastele** võimalused õppimiseks - HEV lastele on loodud eriklassid, individuaalne õppeprogramm ja tugiisikute olemasolu ning abi saamine koolis spetsialistide poolt. Praegusel hetkel ei ole linnas aga piisavalt spetsiifilist inventari ja töövahendeid, mis võimaldaks tegeleda HEV lapsega tõhusamalt. Kahes koolis on tagatud ligipääs erivajadustega inimestele. KOV ei kogu statistikat erikoolides õppivate laste kohta.

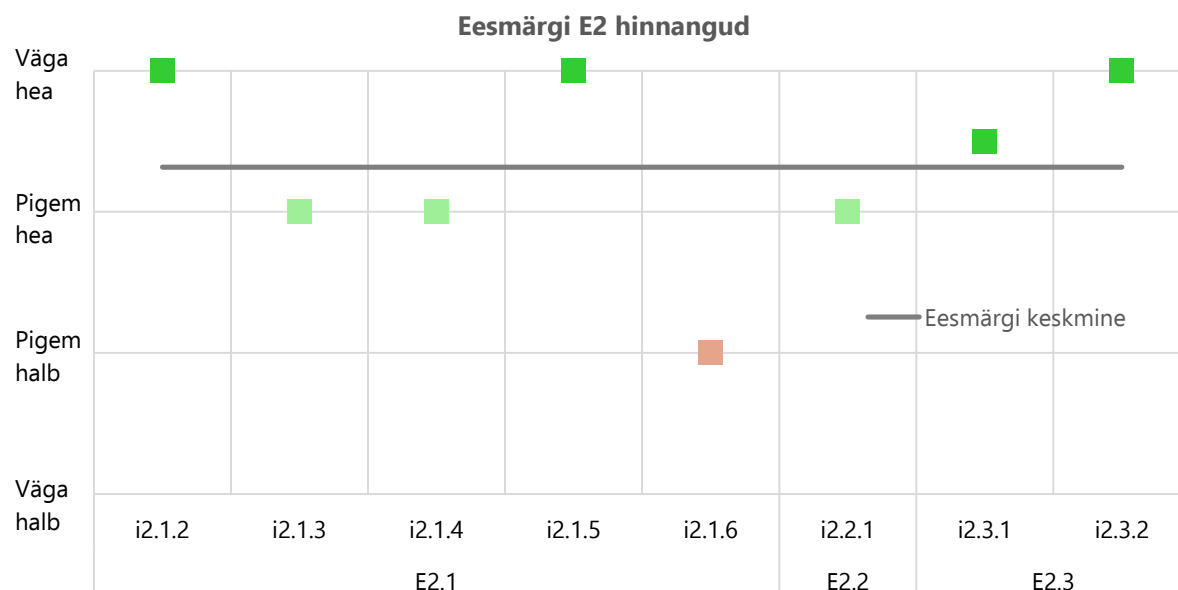
KOV pakub noortele võimalust osaleda kohalikes **huvihariduses ja -tegevuses**, avatud noortekeskuse tegvustes, noortemalevas ja õpilasesindustes, võtta osa erinevatest üritustest ja laagritest. Noortenõukogu nõupidamised toimuvad igakuiselt, kus analüüsitakse tehtud töö tulemusi, vajadusi ja tulevikuplaane.

Koolides ja lasteaedades on tagatud vajadustele vastavad **hariduslikud tugiteenused**, et suurendada hariduse kvaliteeti, kättesaadavust ja hariduses osalevate inimeste heaolu.

On kasutusel linna **ühistransport**. KOV tasub koolitranspordi ainult nendel juhtudel, kui

KOVis puudub selline õppeasutus, kus laps õpib. Linnatransport on nii lastele kui ka kõikidele linnaelanikele tasuta.

2.2.2. Hinnangud alaeesmärkide kaupa

Joonis 2.2.2.2. Hinnangud alaeesmärkide lõikes. Allikas: Sillamäe Linnavalitsus, Laste ja perehe heaolu profiil.

Alaeesmärk	Hinnang	Tugevused	Nõrkused
E 2.1 Kõikidele lastele on loodud tingimused omandada alus- ja põhiharidus, soovijatele on kättesaadav kesk- ja kutseharidus	3,2	1) HEV laste vajadused on võetud arvesse 2) Linnas on võimalus omandada alus- ja põhiharidus, soovijatele on kättesaadav ka kesk- ja kutseharidus 3) Linn pöörab tähelepanu koolikohustust mittetäitvatele lastele	1) Ei ole programmi, mis ennetaks laste väljalangemist koolist 2) HEV lastele mõeldud inventaari ei ole piisav 3) Mitte kõikides õppeasutustes on tagatud ligipääs erivajadustega inimestele
E2.2 Lastele on loodud mitmekülgsed mitteformaalse õppimise võimalused ning tingimused osalus- ja kuuluvuskogemuse saamiseks	3	1) Teenused on üldiselt hästi korraldatud. 2) HEV lapsed ning nende lapsevanemad saavad koolist tuge. 3) Koolid on igati valims võtma HEV lapsi vaatamata nende vajadustele.	1) Hea oleks, kui saaks avada väikese erivajadustega laste kooli, siis ei peaks KOVi lapsed kuhugi sõitma ja saaksid teenust kodulinnast. 2) Ei ole HEV lastele mõeldud huviharidust ja –tegevust. 3) Huvitegevus ja –haridus toimub valdavalt ainult vene keeles

E2.3 Tagatud on hariduse omandamist toetavad teenused	3,8	1) Linnas liigub ühistransport tasuta. 2) Linnadevahelisele edasi-tagasi sõiduks kulub umbes 1,30 h. 3) Õppeasutuses on saadaval tugiteenused (psühholoog, eripedagoog, logopeed jne)	1) Hommikune linna buss, mis on 7.45, on tohutult rahvast täis koolipäevadel. 2) Lasteaegades võiks tervishoiutöötaja olla terve töökohaga. 3) Psühholoog, eripedagoog, sotsiaalpedagoog võiks olla kõikides linna koolides
--	-----	---	---

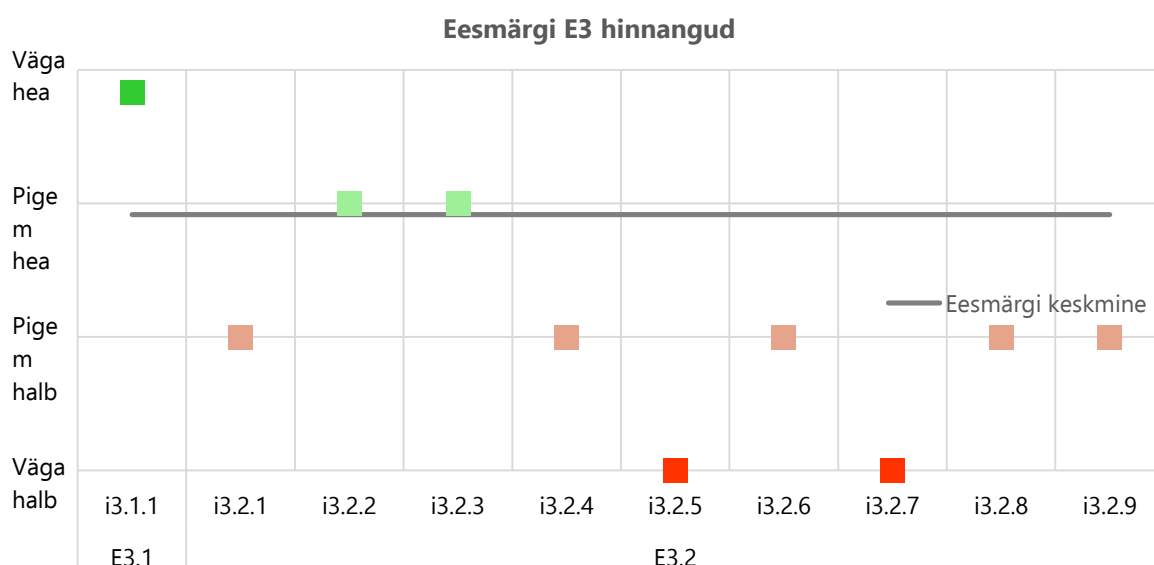
2.3. Eesmärk 3: Loodud on võimalused laste ja pere sotsiaalse kaitstuse tagamiseks ja probleemidega tegelemiseks

2.3.1. Üldine hinnang valdkonna kohta

Kohalikud **sotsiaaltoetused ja –teenused** on mitmekesised, vajadustele vastavad ning hästi tagatud. Linn maksab nii sissetulekutest mittesõltuvaid toetusi kui ka sissetulekutest sõltuvaid toetusi. Teenuseid osutatakse vene keeles - eestikeelset vajadust ei ole veel olnud. Linnas on olemas hoolekandeaustus "Lootus", mis korraldab lapsehoiuteenust puuetega lastele, asenduskodu teenust ja järelhooldusteenust asendushoolduselt ellu astuvatele noortele. Lastele pakutavad teenused on riikliku rahastusega, KOVi oma panus väiksem. Turvakodu teenust ja ohvriabiteenust saab naaberomavalitsustest.

Abivajavate laste teenused on riiklikud, KOV lisa ei paku. Abivajavate lastega tegeletakse koostöös erinevate spetsialistide ja asutustega aga juhtumipõhiselt. Linnal ei ole tänapäeval võimalust teha iseseisvalt seiret ega koguda regulaarselt andmeid abivajavatest lastest ja laste elamistingimustest - teated abi vajavate laste kohta tulevad lasteaedadest, koolidest, politsei poolt, kogukonnast (naabrid, osavõtlikud möödudajad jms). Esialgselt abipakkumine toimub kogu perekonnale. Raske ja sügava puudega lastele on KOV-il olemas tugiisiku- ja päevahoiuteenus, vajadusel sotsiaaltransporditeenus. Puudu jääb kohapealsest sotsiaalse rehabilitatsiooniteenuse raames osutatavatest psühholoogi ja eripedagoogi teenusest, õigusrikkumise juhul toetavatest teenustest.

2.3.2. Hinnangud alaeesmärkide kaupa

Joonis 2.3.2.3. Hinnangud alaeesmärkide lõikes. Allikas: Sillamäe Linnavalitsus, Laste ja pere heaolu profiil.

Alaeesmärk	Hinnang	Tugevused	Nõrkused
E3.1 Lapsed ja pered on sotsiaalselt kaitstud (sh sotsiaaltoetused ja -teenused)	3,8	1) spetsiifilised riiklikud teenused on kättesaadavad 2) linn maksab erinevaid toetusi 3) Linnas on olemas hoolekandeesutused (lastele ja vanainimestele)	1) Puuduvad perelepituse ja perenõustamisteenused 2) Turvakodu teenust ja ohvriabi teenust ostetakse sisse naaberomavalitsustest
E3.2 Abivajavatele lastele on loodud võimalused probleemidega toimetulekuks	2	1) linn on kompaktne ja territooriumil on võimalik korraldada teavitust 2) Juhtumipõhine koostöö toimub 3) On saadaval raske ja puueedega lastele tugiisiku- ja päevahoiuteenus	1) koordineeritud ühtne toetus lastele puudub 2) sekkumised pärast probleemi, mitte ennetavad 3) Süsteemi, mis võimaldaks linnal iseseisvalt teha seiret ja kogu andmeid abivajavatest lastest, tänapäeval ei ole

2.4. Eesmärk 4: Elukeskkond on turvaline ning laste ja pere heaolu toetav

2.4.1. Üldine hinnang valdkonna kohta

Sillamäe linnas on lastele tagatud **turvaline ja heaolu toetav elukeskkond**. Laste ja pere heaolu teema linna ametlikes dokumentides on käsitletud. Puuduseks võib pidada seda, et KOV ei kogu andmeid laste ja noorte heaolu kohta selles mõttes, et küsitlusi ja uuringuid

vajaduste ja huvide kohta KOV nende seas läbi ei vii ja infot nende käest ei küsi. Ülevaadet sellest, millised muutused linnas toimuvad kõikides elusfäärides, saab linn statistika andmetest (noorte kuritegevus, laste arv huvihariduses, huvikoolide arv jne). Need andmed uuendatakse iga aasta ja esitatakse kas linna arengukavas või arengukava täitmise aruandes. Peamine linna probleem on vananenud infrastruktuur ja paljude teenuste ja võimaluste puudus.

Linnas on mugav liikuda nii **jalgsi kui ka bussiga**. Jalgsi liiklemismugavust tagavad enamik igapäevaselt kasutatavatest teedest, mis viivad kohalike oluliste ühiskondlike hoonete, asutuste ja kaupluste juurde aga ei ole alati heas seisukorras. Talvel puistatakse tänavatele liiva aga mõnedes kohtades on teed sellele vaatamata libedad. Talvise hoolduse puhul puhastatakse tänavad lumest ja jääst aga tänavale pargitud autod segavad sageli teede puhastamist. Eritingimuste korral (tugev lumesadu, tuisk) teede ja tänavate puhastus lumest toimub operatiivselt, mis tagab ohutu inimeste ja autode liikumise. Mõnedes kohtades on teemärgistus (ülekäik) on ära kustunud. Sillamäe linnas teenindab elanikke üks linnabussiliin. Linna läbivad mööda Tallinna maanteed ka maakondlikud ja rahvusvahelised bussiliinid. Lisaks linnabussile teenindab elanikke veel Sillamäe-Jõhvi-Puru buss. Linna ja ka Ida-Virumaa ühistransport on tasuta kõigile registreeritud linnaelanikele. **Jalgrattaga liikumise** võimalused on piiratud - nii kergliiklusteed kui sõiduteed on selleks raske kasutada (põhjuseks on teede auklikkus ja liikluskorraldus). Paljude kohalike ühiskondlike hoonete ja suuremate kaupluste juurde on loodud võimalus jalgratta parkimiseks.

Kohalik kultuurielu on rikas - korraldatakse üritusi kõikidele vanusegruppidele sageli tasuta või mõõduka tasu eest. Statistika järgi võib kultuuriasutuste ja -ürituste külastatavust pidada stabiilseks. Kuna üldine rahvaarvu trend näitab langust, eeldatakse, et külastatavus võib lähiajal väheneda. Vaatamata sellele, linn võtab efektiivsemaid meetmeid turistide meelitamiseks. Kohalikud elanikud ei ole eriti aktiivsed kultuuriürituste korraldamisel. Korraldamisega tegelevad kultuurikeskus, linnavalitsus, noortekeskus, raamatukogu, muuseum, haridusasutused ning MTÜ-d. Sillamäe asub Narva ja Jõhvi vahel, mis võimaldab linnaelanikele autoga või tasuta bussiga mugavalt naaberlinna minna (ca 20-30 min.) ning külastada lisaks linnas korraldatavatele üritustele ka teisi sündmusi. Ainukeks linna kultuurielus osalemise takistuseks erivajadustega inimestele võiks olla see, et Mere puiesteel, merepargis linna kirdeosas ja terviserajal korraldatud üritustele ligipääs erivajadustega inimestele on raskendatud.

Linnas on suur **rohealade võrgustik** (umbes 15 % linna territooriumist on kaetud rohealadega), kus on elanikel võimalik vaba aega veeta (soovi korral ka aktiivselt).

Liiklusohutus linnas on peamiselt heal tasemel. Linnas on piisavalt ülekäiguradasid, kuid see ei paranda olukorda "mitteametlikes" ülekäigukohtades liikuvate jalakäijatega. Peamiselt kõigi suurte potentsiaalselt ohtlikke piiratud nähtavusega ülekäiguradadel ja linna asutuste ääres kehtib kiirusepiirang (eelkõige haridus- ja meditsiinasutuste ääres). Sõidukid kipuvad aga mõnikord lubatud kiirust ületama ja sageli ei anna jalakäijale teed ülekäigurajal. Tänu linna kompaktsusele ja madalatele liiklusvoogudele saavad lapsed linnas iseseisvalt liikuda. Vaatamata sellele, et tänavavalgustus on peaaegu kogu linnas vananenud, helkuriga jalakäijat ja ratturit on ikka võimalik näha.

Mänguväljakuid ja spordiväljakuid on linnas piisav, nad on rahuldavas seisundis ja neid kontrollitakse regulaarselt. Suurem osa mänguväljakutest (12) ja kõik spordiväljakud (6) vajavad renoveerimist. Mänguväljakute rajamisel ei arvestata erinevatesse vanusegruppidesse kuuluvate laste vajadusi. Kõik linnas olevad mänguväljakud on loodud arvestades eelkõige laste vanuses ca 1-7 vajadusi ja soove. Spordiväljakud on loodud aga ainult noorikute ja täiskasvanute huvidest lähtuvalt - väikestele lastele võivad need väljakud olla liiga ohtlikud.

Üldiselt, **alkoholi** müügikohtade arv ei ole viimase viie aasta jooksul eriti muutunud. Kohalikes kauplustest ja baarides on raske alaealisel alkoholi osta (ilma täiskasvanute abita). Müüjad ja kelnerid alati küsivad isikut tõendavat dokumenti ja järgivad alkoholiseadust. Tavaliselt avalikel üritustel alkoholi jaemüügi ja tarvitamise piiranguid ei ole. Joobes inimeste arv on avalikel üritustel üsna suur. Tõsised avaliku korra rikkumised üritustel toimuvad harva: heaolu ja ohutuse eest hoolitsevad valvurid. Tavaelus joobes inimeste arv linna tänavatel on väike (v.a. reedel ja puhkepäeviti baaride ja restoranide läheduses). Tänapäeval linnavalitsuses ei ole võimalust isegi liigikaudselt hinnata, kus suur osakaal lastest elab peredes, kus on alkohooliprobleemid. Kohaliku alkoholipoliitika põhimõtted ei ole kinnitatud. Vastaval 2016 valmistatud Juhendmaterjalile kohalikele omavalitsustele, linnas on väiksemas ulatuses rakendatud Miinimumkomplekt. Sellest komplektist tehakse ainult üht tegevust: regulaarselt teostatakse testoste ja reide ning üksikuid reklaamkampaaniaid, mille käigus riputakse plakaate peatuste paviljoonidel. Tänapäeva olukord ei ole täies mahus uuritud ja

kaardistatud.

Avalikku ruumi ei ole suitsuvabade alade silte paigaldatud. **Suitsetamisest** loobumist propageerivaid plakateid linnas ei ole (v.a üleriigilise kampaania raames). Perearstid küsivad inimesi halbade harjumuste kohta ja soovivad tervislikku eluviisi alustada (nende pädevuse piirides). Linnas pole suitsetamisest loobumise nõustamine kättesaadav. Lähim nõustamiskabinet asub Narvas. Alaealisel on raske linnas suitsu osta (ilma täiskasvanute abita). Enamasti ostavad alaealistele suitsu kas täiskasvanud sõbrad või nad küsivad suitsu. Tuleb meeles pidada, et negatiivset mõju sellele probleemile avaldab ka Eesti-Vene piiri lähedus - paljud suitsetajad ostavad suitsu just Venemaalt madalama hinna eest, mis ei motiveeri inimesi suitsetamisest loobuma.

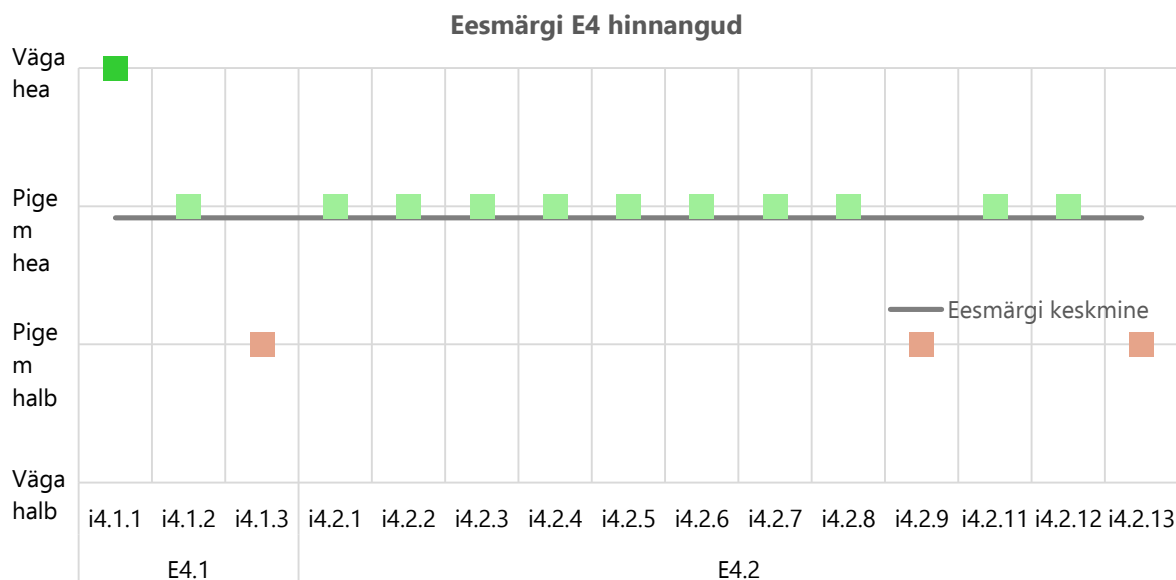
Kuritegevuse statistika andmeid uuendatakse igaaastaselt linna arengukavas ja arengukava täitmise aruandes. Kord kvartalis kogunevad Sillamäe Linnavalitsuse ja Politsei- ja Piirivalveameti esindajad koosolekul, kus räägitakse linna turvalisuse tagamise meetmetest ja piirkonna õiguskorra seisundist. Turvalisust puudutava info levitamine linnas toimub peamiselt veebis. Linnas ei ole võimalik alaealistele õigusrikkujatele rehabilitatsiooniteenust saada ega vanglast vabanenutele tugiisikuteenust. Linnas ei pakuta erikooli teenust ega resotsialiseerimisprogrammi erikoolist vabanenutele ei rakenda. Linnas ei ole eriti palju arenguvõimalusi selles valdkonnas - linna elanikud suhtuvad negatiivselt niisuguste asutuste suhtes (näide - juba suletud Sillamäe Narkorehabilitatsioonikeskus ja statsionaarne süstlavahetuspunkt, mille asemel tegutseb praegu mobiilne süstlavahetuspunkt).

Sillamäe linnas on **tervislikku toitumist** soosiv keskkond. Linnas on varustatud suuremate, keskmiste ja väikeste poodidega, kus pakutakse erinevaid tooteid. Linna piirides asub aiamaa (Spitnik ja Druzba). Maaomanikud on peamiselt linnaelanikud: keskealised inimesed või pensionärid. Aedades kasvatatakse juurvilju, puuvilju, marju ja lilli (enamasti enda jaoks, mitte hulgimüügiks). Menüüd haridusasutuste jaoks koostab riigihankega valitud toitlustusteenuse osutaja. Toitlustusteenus peab vastama sotsiaalministri 15. jaanuari 2008. a määrusele nr 8 "Tervisekaitsenõuded toitlustamisele koolieelses lasteasutuses ja koolis". Koolipuhveti sortimendi koostamisel peab toitlustusteenuse osutaja järgima Terviseameti poolt välja töötatud juhendit „Tervislik koolipuhvet”. Linnas asuv Ida-Virumaa Kutsehariduskeskus pakub regulaarselt kokanduskoolitusi (sageli tasuta). Linnas

kvalifitseeritud toitumisspetsialisti teenus ei ole saadaval. Väikeste küsimuste korral perearstid nõustavad inimesi tervisliku toitumise osas. Tõsiste probleemidega tuleb sõita konsultatsioonile Rakveresse.

Linnas on saadaval mitmekesised huvitegevused ja **kehalist aktiivsust soosivad** võimalused. Huvi-ja noorsootegevus toimub erinevates linnavalitsuse hallatavates asutustes (Sillamäe Huvi-ja Noortekeskus Ulei, Sillamäe Kultuurikeskus, Sillamäe Avatud Noortekeskus ESN, üldhariduskoolid, erinevad MTÜ-d jne). Sillamäe pöörab suurt tähelepanu spordi arendamisele. Tervise-, harrastus- ja tippspordi treeningute läbiviimise tagavad Sillamäe Spordikompleks Kalev ja teised sporti toetavad organisatsioonid. Linnas tegutsevad tervisegrupid igas vanuses ja erinevate huvidega inimestele, sealhulgas terviseprobleemidega inimestele. Harrastajad kasutavad treeninguteks Kalevi baasil töötavat jõusaali, linna basseini, linna terviserajal asuvat 2 õue-jõusaali. Linnas ei ole kvalifitseeritud sporditerapeudi- ja füsioterapeuditeenused saadaval. Väikeste küsimuste korral nõustavad inimesi perearstid ja treenerid liikumisharrastuse osas. Tõsiste probleemidega tuleb sõita konsultatsioonile Narva.

2.4.2. Hinnangud alaeesmärkide kaupa

Joonis 2.4.2.4. Hinnangud alaeesmärkide lõikes. Allikas: Sillamäe Linnavalitsus, Laste ja perede heaolu profiil.

Alaeesmärk	Hinnang	Tugevused	Nõrkused
E4.1 KOV-i tegevus laste heaolu tagamisel on läbimõeldud ja laste huvidest lähtuv	3	1) laste ja pere haoulu teema on arengukavas käsitletud; 2) tegevuste mõju on hinnatav; 3) regulaarne statistikaandmete uuendamine.	1) mitteregulaarne sisehindamine õppeasutustes; 2) uuringud ja küsitlused laste ja noorte seas ei ole läbi viidud; 3) lapsed ei ole kaasatud otsustusprotsessi.
E4.2 Lastele on tagatud turvaline elukeskkond (nt asutused ja avalik ruum on tervislikud ja turvalised, loodud on võimalused erivajadustega inimestele, lastega töötavad inimesed oskavad turvalisust tagada jne)	2,8	1) Suur rohealade võrgustik 2) Palju võimalusi huviharidusega ja sportiga tegemiseks, rikas kultuurielu. 3) Suur toidukaupluste valik	1) Vana infrastruktuur, mis ei vasta tänapäeva nõuetele (kaldteed, teed, valgustus jne) 2) Meelelahutuse võimalused on linnas puudu (kino, teater, bowling jne) 3) Paljud teenused ei ole linnas saadaval (sh erivajadustega, käitumishäiretega inimestele ning riskilastele- ja noortele suunatud teenused)

2.5. Eesmärk 5: Laste ja pere heaolu tagamine toimub kvalifitseeritud spetsialistide poolt ja erinevate valdkondade koostöös

2.5.1. Üldine hinnang valdkonna kohta

Laste ja pere heaolu tagamisega linnas tegelevad Sillamäe Linnavalitsuse **kvalifitseeritud spetsialistid**, kes regulaarselt tõstavad oma kvalifikatsiooni läbi erinevate täiendkoolituste. Lastekaitsetöötajat linnas ei ole, tema funktsiooni täidab sotsiaalhoolekande osakonna peaspetsialist, mis ei ole aga laste arvuga kooskõlas (1:2000), seega valdkonna vajaduste katmine on raskendatud kõrge koormusega. Õpetajatele on loodud võimalused enesetäiendamiseks ja arenemises antud valdkonnas. Aastas eraldab KOV teatud summa eelarvest õpetajate täienduskoolitustele. Õpetajate keskmine tööstaaž on umbes 5-15 aastat. Noori pedagooge alla 40 a on umbes 15% . Õpetajate koormus on jaotatud kõikide õpetajate vahel võrdselt, omal soovil on lisatud lisatunnid ja lisahuviringid. Mõnes koolis on puudu aineõpetajaid, kuna nad on lapsehoolduspuhkusele läinud. KOVis on puudust eestikeelsest logopeedist, kuna raske on leida kvalifitseeritud spetsialisti. Kogu personal, kes on seotud noorsootööga, täidab kohusetundlikult ka kõike seadusest tulenevaid nõudeid.

KOV-i **otsustusprotsessidesse** kaasatakse lastega töötavate spetsialistide - on loodud laste ja pere komisjon, kuhu kuuluvad erispetsialistid, noorsootöötajad, politsei, sotsiaaltöötaja,

2.5.2. Hinnangud alaesmärkide kaupa

28

3. MISSIOON, VISIOON, EESMÄRGID

Missioon

Sillamäe linna missioon on luua eeldused linna laste, noorte ja perede terviklikuks ja igakülgses arenguks, põhinedes elanike vajadustel.

Visioon

Sillamäe linnas on loodud turvaline, mitmekesine, tervislik, lapsi, noori ja peresid toetav elukeskkond, mis analüüsib ja võtab arvesse elanike (eelkõige laste ja noorte) soove ja vajadusi, koostöös erinevate asutuste ja spetsialistidega astub samme ennetustöö koordineerimiseks ja realiseerimiseks ning kindlustab linna infrastruktuuri ja teenuste sobivust sõltumata laste eripärast või keeleoskusest.

Eesmärgid

Lähtudes visioonist, kooskõlas Sillamäe arengukavas 2019-2023 püstitatud eesmärkidega ning võttes arvesse linna arengueeldusi, määrab käesolev dokument Sillamäe linna laste ja perede heaolu valdkonnas järgmised eesmärgid:

1. Linn korraldab vastavalt elanike vajadustele nõustamisteenuseid linnas, vajadusel (uuringute läbiviimiseks väljaspool Ida-Virumaa) kompenseerib transporditeenust vähekindlustatud peredele.
2. Linn levitab aktiivselt infot erivajadustega, käitumishäiretega inimestele ning riskilastele ja -noortele suunatud nõustamisvõimaluste kohta nii linnas kui ka naaber omavalitsuses.
3. Teostatakse aktiivset koostööd erinevate asutustega, tagades laste ja noorte tervise ja turvalisusega seotud andmete süstemaatilist kogumist, analüüsimist ja hindamist ning korraldades ennetustööd.
4. Linn viib regulaarselt läbi uuringuid/küsitlusi/üritusi lapsevanemate, laste ja noorte seas eesmärgiga saada tagasisidet ühe või teise linna olukorra kohta.
5. Noori kaasatakse aktiivselt otsustusprotsessi, linna strateegiliste dokumentide koostamisse ja temaatilistesse aruteludesse.
6. Sõltumata vanusest, eripärast või keeleoskusest, on lapsele tagatud võrdsed võimalused õppimiseks, huviharidusega ja –tegevusega tegelemiseks ning ligipääsuks linnaruumis.

7. Linn soosib lastele ja noortele suunatud meelelahutuslike teenuste loomist linnas.
8. Linn motiveerib kohalike õppeasutuste, MTÜ-de, huvikoolide ja –tegevuslike asutuste pedagooge ning personali koolitustel osalemiseks nii enda kvalifikatsiooni tõstmiseks kui ka kutse omandamiseks ja omandatud teadmiste kohaldamiseks.

4. TEGEVUSKAVA

Üliolulise tähtsusega - tegevus on ülioluline laste ja perede heaolu tagamise mõttes just praegu ning peab olema kindlustatud niipea kui võimalik

Keskmise tähtsusega - hetkel suurt vajadust ei ole aga tendents näitab nõudluse kasvu

Madala tähtsusega - perspektiivis vajalikud tegevused, mis tõstavad juba olevaid teenuseid uuele tasemele

Seos eesmärkiga/-dega, № (lk. 29-30)	Tegevus	Periood
8	Kõikidel noorsootöötajatel on olemas dokument, mis tõendab nende vastavust kutsestandardile	2020-2024
2	Linna veebikodulehel on olemas infoblokk, kus kõik võimalused online-nõustamiseks on listitud (Tark vanem, Circle of Security, psühholoogiline individuaal- ja perede, noorte seksuaaltervise alane, raseduskriisi, suitsetamisest loobumise nõustamine jne)	2020
1	Ühes linna lasteaias on loodud koostisgrupp „Imelised aastad“ programmi raames, kust saavad osa võtta kõik lapsevanemad, kelle lapsed on äsja koolieelset haridust omandama asunud	2020-2021
1	Programmi „Dialog laste nimel“ rakendamine (koostöös Narva ja Jõhviga)	2021-2022
4	Lasteaedades ja koolides arenguveestluste raames hinnatakse ka vanemlike oskusi (küsimused vanemate ankeedis)	2020

3	Linnal on olemas ja vajadusel rakendatakse käitumismudelit, mis määrab, kes, kuidas ja mida peab tegema lapse surma/õnnetusse sattumise korral	2020-2021
3	Linnal on olemas ja aktiivselt rakendatakse ennetusmudelit, mis võimaldab vähendada laste ja noorte riskikäitumist ja haridusest väljalangemist	2021-2024
3	Koolides ja lasteaedades laste tervisekontrolli käigus saadud andmeid kogutakse, analüüsitakse ja edastatakse linnavalitsuse esindajatele. Selle põhjal saab linn teatud tegevustega suurendada laste liikumisaktiivsust ja propageerida seda või teostada tervisliku toitumise alast teavitustööd lapsevanematele.	2020-2021
3, 4, 8	Koolides ja lasteadaades viiakse läbi kiusamisvastaseid koolitusi ning programmide põhimõtete rakendamist jälgib regulaarselt linnavalitsus	2020-2021
3	Lastekaitse tööprotsessi ülevaatamine, kaardistamine, jaotamine ja täiendamine	2020-2021
1	Linnas toetatakse multifunktsionaalsete teenusekeskuse arendamist	2020-2024
3, 8	Laste ja perede komisjoni liikmete koolitamine, regulaarse ja toimiva töövõrgustiku moodustamine ning töökorralduse läbivaatamine	2020-2021
6	Eri vanuses laste ootustele ja vajadustele vastavate uute spordi- ja mänguväljakute rajamine	2020-2024
3	Tiheda infovahetuse korraldamine koostööpartneritega (Maantee-, Politsei- ja Päästeamet, Ohvriabi) ohvrite ja riskiperede osas, õppeasutustes teabepäevade ja ühiskonnaõpetuse tundides loengutega osalemine ennetava tegevusena	2020-2021